

KONCZEK JÓZSEF

Országok közt épülő hidak

Igyekszem népszerűsíteni a *Palócföldet*, amikor kezemben felmutatva a lapot, csendesen elmondom, hogy a Nógrád megyei irodalmi fórum több ismertséget érdemelne. Nem olvassák úgy, mint más irodalmi folyóiratokat, s ekkor leállítja mondatom ívét egy hevesen integető női kéz: igenis, ő olvassa, ne mondjak már ilyent.

Ladik Katalin az, s látom, ha nem a nézők-hallgatók soraiban ülne, mondaná is, amit a keze mutat, jó a *Palócföld*, ő mindig meg is veszi. Nos, ha Ladik Kati rendszeresen vásárolja megyei irodalmi folyóiratunkat, az nem jelentéktelen dolog. Az olvasó is, az irodalmi társak is – lássuk be – nevekhez kötik azt, hogy „divatba jött-e” valamelyik orgánumban, hogy – úgymond – publikál-e benne ez vagy amaz... Ladik Kati azt mondja: mostanában kevesebbet ír, mint azelőtt; *Palócföld*-publikációi sem a legfrissebbek, de a lapot hűségesen veszi; nos, kéziratot kell tőle kérni. Olyan gyámtalan a mai világban a költő, hogy már azért is hálás, ha a szerkesztő kér tőle írást. Azt jelenti, hogy számontartják. Különben olyan, mint az árva gyermek.

*

Keszthelyen a Helikon Kastélymúzeumban megrendezett Balaton Akadémia 2005. május végi kétnapos rendezvényére – „*Szólj költemény, szállj költemény... Pannónia dicsérete – költők fordítók, szerkesztők VII. nemzetközi találkozója – Keszthely – Lendva*” – címmel Szijártó István már nem először hívta egybe a téma fontosnak gondolt néhány képviselőjét eme gondolatok jegyében... tulajdonképpen az egész világ magyarjait.

Ladik Katin kívül – az újvidéki születésű, sokoldalú művészen, költőn, színésznőn, kísérleti zeneművészen, performance művelőjén, aki résztvevője az északmagyarországi Ekszpanzióknak is – jelen volt Dobos László, a Madách-Posoneum könyvkiadó igazgatója Pozsonyból, Czigány Lóránt professzor, akinek számtalan tisztsége közül talán 1990-1991 közti, londoni rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri pozíciója, vagy a londoni Szepsi Csombor Kör (1965) alapítása és tagsága váltott ki tiszteletet az itt lévők közt, aztán Csapó Endre Sidney-ből, kinek közéleti-közírói életművét is köszöntötték. Bence Lajos, a lendvai író és szerkesztő, Tari István, az óbecsei író-szerkesztő, s a magyarországiak közül itt volt a Magyar Írószövetség elnöke, Kalász Márton is, rádiós-szerkesztő feleségével együtt.

Fekete Gyula író, a Százak tanácsa elnöke, aztán Zsille Gábor író, s még mások, szóltak hozzá.

Dobos László a magyar írók helyzetéről, Czigány Lóránt az emigrációban feldolgozott 1956-os élmény sajátosságairól, Csapó Endre az Ausztráliában – kisebb csoportokban – magyarságukat ápolók törekvéseiről tartott előadást, majd könyvismertetőket következtek. *József Attila emlékezete* címmel a meghívott költők olvastak

fel műveikből, s Csernák Árpád író, szerkesztő, színész a Kilencek verseiből összeállított műsorát mutatta be.

A rendezvény érdekessége az volt többek között, hogy a régió és a tágabb világ művészeit Keszthelyen is, Lendván is vendégül látták, így a tervezett irodalmi programhoz kiruccanás, a szomszédba való áttekintés is társult. A kétnapos műsoron az *Európai Utas*, a *Pannon Tükör*, a *Muratáj*, a *Hévíz*, a *Hitel*, a *Búvópatak* és a *Magyar Napló* bemutatása is érdekes volt, bár nem mindegyik folyóiratot képviselte belső embere. Csernák Árpád, Wessely Gábor és mások könyveinek ismertetése egészítette ki a programot.

*

A szomszédolás nem ismeretlen a nógrádi végeken sem; volt szerencsém részt venni az ipolysági (Sahy) könyvtárban rendezett irodalmi találkozón, ahol többször rendeztek a szlovákiai oldalon szavalóversenyt magyar nyelvű diákoknak. A határmenti barátkozás eseményei közül nem hiányzik a nyaranta megtartott kétnapos Ekszpanzió modern művészeti tábor, melyre ez évben is sor került.

Az Ekszpanzió – idén már a XVII. – általában Magyarnándoron is tart műsort, s hagyományosan Terényben, illetve más helységeken folytatja színes programjait, többek közt Szlovákiában is.

Az az elméletibb igényű egyetemi-akadémiai forma, amilyen a Balatoni Akadémia, itt sem hiányzik. Június elején az Ipoly Eurorégió Szabadegyetem Ipolyszakálloson (Ipel Sokolec) tartott eszmeeserét *47 híd az Ipolyon* címmel. Kulcsár László, gödöllői egyetemi tanár *Hidak Európában – az egységes Európa újjászületésének alapfeltételei* – címmel, Hajós Bence mérnök tanár az *Ipoly-hidak története* címmel tartott előadást. Az Ipoly-hidak újjáépítésének lehetőségeit vizsgálta Fábry György közlekedési mérnök, s rajtuk kívül a térség vezető emberei is érdekes előadásokat tartottak. Dr. Nagy Géza, Zseliz város polgármestere az együttműködés további lehetőségeivel, az Ipolydamásd-Helemba felépítendő híd terveivel pedig dr. Gosztonyi Jenő polgármester és Mihaela Hrcigrová, az Euroregion Neogradiensis képviselőjében lépett hallgatóság elé.

Az *Ipoly Eurorégió Határon Átnyúló Együttműködés jelene és jövője a legfrissebb MTA-kutatások és információk ismeretében* címmel a győri Hardi Tamás és a miskolci dr. Mezei István tudományos munkatársak beszéltek a tervekről. A Dunakanyar költészete 2005 című versantológia mellett bemutattak vámosmikolai és diósjenői helytörténeti kiadványokat is.

Az Ipoly Eurorégió és az Ipel Euroregion Határon Átnyúló magyar–szlovák együttműködés a táj, a környék szervezeteinek és civil polgárainak biztosította az előadásokon a két, illetve többnyelvűséget. Az együttgondolkodást megalapozó, korábbi salgótarjáni, selmecbányai, visegrádi, balassagyarmati, zselizi (Zeliezovce), bánki, kékkői, terényi programokon – szabadegyetemeken és tanulmányi napokon – túl is folytatja a határmenti közös munkát. Magyarországon a 06-20-498-3004 mobilon Németh Péter Mykolával lehet felvenni a kapcsolatot.

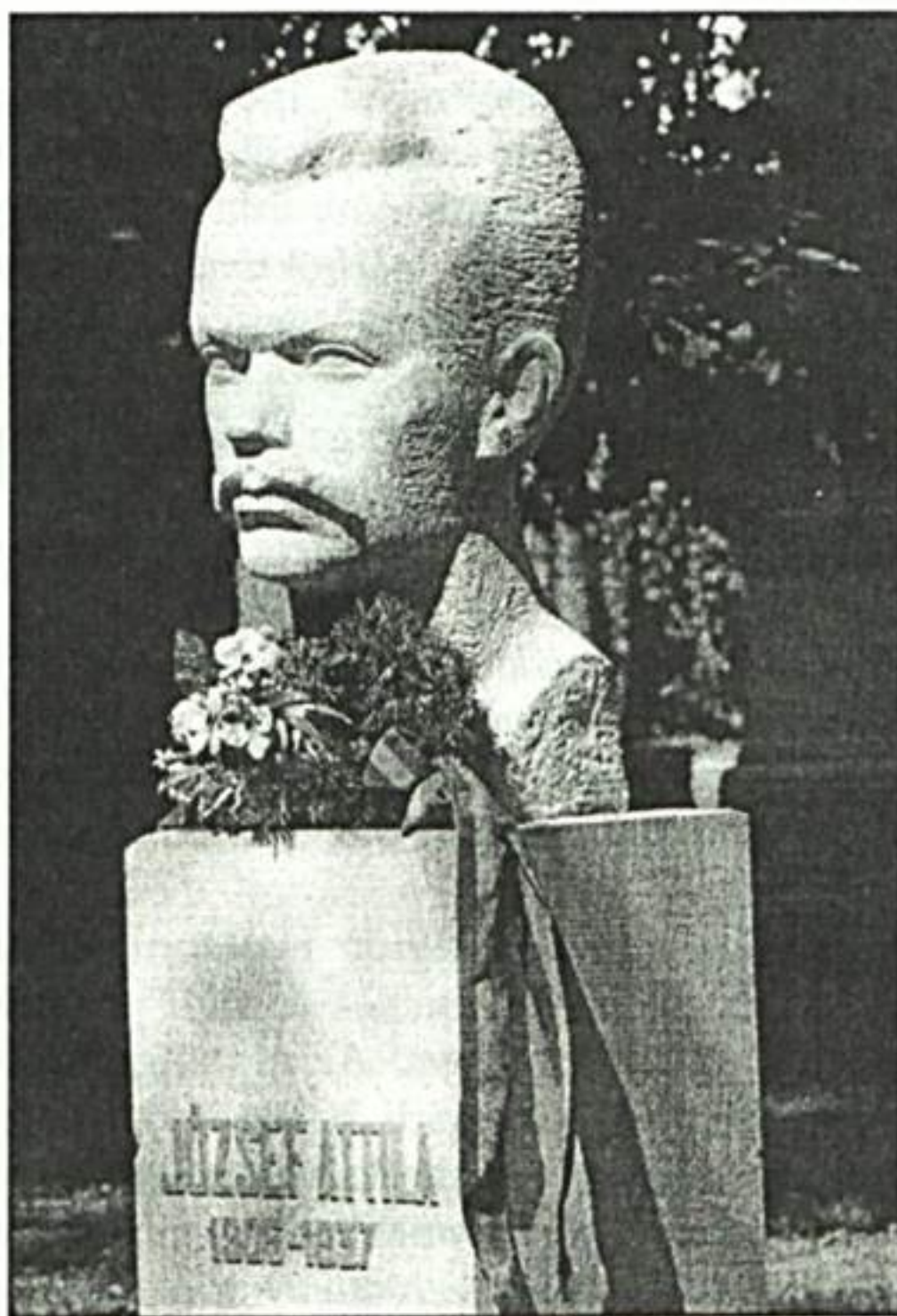
Ez a csupa információt tartalmazó jegyzet annyiban azért mégis személyes írás, hogy nem maradhat ki belőle néhány összegző gondolat.

A környező népekkel folyó barátkozásunk nyilvánvalóan igazolja európaiságunkat, kultúránk minőségét, s érdekünk fűződik hozzá, hogy élénkítsük előre

vivő kapcsolatainkat. Kárpát-medencei létünk harmonikusságát, integrált európaiságunk megítélését ilyen fórumok is segítik. A szervezeten folyó akadémiák és egyetemek, szabad tanulmányi napok és művészeti konferenciák jelentőségére – a nyugat-dunántúli szereplés alkalmával – sikerült jobban rálátnom, így az is megfogalmazódott bennem, hogy ezeket az adott és jól működő formákat talán szélesíteni lehetne. A szabadegyetemek programjaiba ne csak szakmai, hanem bevallottan laikus közönség is bekapcsolódhasson. Lehet, hogy nem csak hallgatóságnak, hanem a helyben élő lakosság „hangjaként”.

A nógrádi tapasztalat azt mutatja, hogy a nem szakmai közönség cselekvéssel kapcsolható be a legjobban, ha a helybeliek önálló programokat illeszthetnek az „elméleti vonalhoz” (terényi, szandai példák vannak, ahol a helyi kultúrkörök produkciói évek óta beépülnek a „hozott” programba; Magyaránádonban is iskolás gyerekek műsora színesíti az eseménysort, akár csak Ipolyszakálloson, ahol a helybeli magyar tannyelvű alapiskola diákjai szerepeltek).

Szerintem nem baj, ha nem csak „akadémikusok” ezek a programok.

Szabó László alkotása, Gyula, 1967